

EL MÓN EL 1999

L'any d'Europa

L'arribada de la moneda única, l'euro, serà l'esdeveniment més important de l'any 1999. Ara bé, assegurar-ne l'èxit ja no serà tan fàcil, diu *John Peet*.

Serà un any decisiu per a la Unió Europea; de fet, serà el més important des de la signatura del Tractat de Roma, l'any 1957. El primer pas de la gran aventura, la moneda única, l'euro, arribarà el dia 1 de gener. El maig del 98, quan els líders europeus van decidir els onze països que formaran part de l'euro des del primer moment, la tendència general era d'eufòria, les economies creixien a pas de gegant, la inflació s'havia aturat i la desocupació minvava. Els caps de Brussel·les estaven molt contents d'haver pogut complir, potser de manera fortuïta, el calendari previst per al naixement de l'euro.

Però des d'aquell moment la situació ha canviat força. Durant un temps els polítics europeus es van pensar que el virus que atacava l'Àsia i que després s'havia estès a la resta de mercats emergents potser no els afectaria. Molts asseguraren fins i tot que l'euro els ajudaria a evitar la crisi, però ara veuen amb tota claredat que l'euro arriba en un moment molt perillós per a l'economia. En efecte, l'economia mundial és a punt d'entrar en la pitjor recessió des de la Segona Guerra Mundial. Als mercats financers, els espanta tot allò que pugui significar el risc més petit. Ni Europa ni la seua moneda única no podran evitar la crisi, i de fet, el 1997, ja hi hagué petits indicis de problemes a Alemanya i França, que es poden reproduir. L'euro potser tindrà un bateig de foc no desitjat.

En tot cas, serà un esdeveniment celebrat amb esplendor, perquè la majoria de les capitals polítiques i del món dels negocis ja s'han preparat per a aquest gran projecte i hi han invertit. Una fallida de l'euro resulta, doncs, impensable i provocaria una crisi de tal magnitud que podria trencar la Unió Europea i tot, un cosa que és impensable.

John Peet: director de la secció d'economia de *The Economist*.

Per tant, si Alemanya, França i Itàlia, sobretot, no adopten reformes estructurals del seu mercat laboral, s'adonaran aviat que les repercussions de l'euro en la seua economia seran encara més doloroses que no s'havien imaginat. Les restriccions laborals i la competitivitat que portarà l'euro segurament que faran augmentar l'atur, justament quan els votants europeus en tretze dels quinze països europeus han dut al poder partits d'esquerra. La confiança popular en l'euro i en el nou Banc Central serà una vera prova de foc. Durant el 1999 es podrà descobrir com serà de gran el canvi que produirà l'euro a tot el món dels negocis, tant des del punt de vista dels mercats com

des del punt de vista comptable, dels preus o les compres, de la borsa i de les obligacions. L'euro serà, doncs, omnipresent i el seu impacte més important no arribarà fins que la moneda no entrarà en circulació l'any 2002, i consistirà a fer augmentar la competitivitat, a abaratir els preus i a disminuir els costos. Si a això, hi afegim les repercussions d'Internet, els negocis europeus tenen totes les probabilitats d'esdevenir revolucionaris d'aquí a uns anys.

A més, l'arribada de l'euro serà un assumpte prou gran en volum per a omplir l'agenda de la Unió Europea sencera, si bé hi ha més qüestions a tractar. Cap a la meitat de l'any vinent, la Unió haurà d'haver resolt també la política agrícola i les reformes pressupostàries indispensables per a l'ampliació de la Unió. I això portarà molt probablement discussions entre alemanys i holandesos, per l'una banda, i francesos i espanyols per l'altra. Els alemanys consideren que és injust que ells, que han estat des que començà la Unió, el cinquè país més ric, hagen d'aportar el 60% de les contribucions netes al pressupost general. Els holandesos, que paguen més i tot per càpita, tam-

ANÀLISI

bé estan prou descontents. Aquesta batalla haurà d'acabar-se enguany, després de moltes discussions, amb la rendició dels alemanys, perquè Alemanya haurà de continuar essent el màxim contribuent.

Aquesta qüestió ajornarà encara més les tortuoses negociacions sobre l'ampliació, unes negociacions que fins ara ja han avançat a pas de tortuga. La innegable veritat és que, encara que els governs europeus són moralment i estratègicament favorables a admetre els polonesos, txecs i hongaresos, i la resta dels països de l'est, la Unió Europea no està gaire contenta amb el cost que això tindrà. I en la pràctica, a la Unió, els diners han estat sempre més importants que no l'idealisme. La

possibilitat, per tant, que hi haja països aspirants que entren a formar part de la Unió Europea abans de l'any 2005 són mínimes.

Tampoc no hi haurà idealisme sobre la tercera gran qüestió de la UE, l'elecció dels nous màxims representants. A començament d'any s'elegirà un representant suprem de la política estrangera comuna, el mes de juny hi haurà eleccions al Parlament europeu, i cap a la fi d'any caldrà triar, unànimement, un nou president entre els actuals governs dels quinze països de la UE, i nous membres per a la Comissió. Aquestes decisions posaran a col·locació molts interessos nacionals que són ben lluny del somni europeu.

No hi ha res a témer, sinó els polítics

L'economia del món s'espavilarà tota sola el 1999. No hi haurà cap recessió, diu *Clive Crook*, llevat que en provoquem una per no seguir els camins marcats.

L'economia del món creixerà més ràpidament el 1999 que no el 1998. Malauradament, a Europa i a Amèrica no serà així: el creixement serà un poc més lent a Europa i molt més encara als Estats Units. La recuperació es notará principalment al Japó, i a la resta de l'Àsia i als altres països desenvolupats. Els països occidentals industrialitzats, preocupats per la recessió, no s'adonaran pràcticament d'aquesta millora, i el risc d'un resultat pitjor —el d'una recessió general de l'economia mundial— s'ha de tenir seriosament en compte d'una vegada. El perill es pot evitar, però això no és cap consol, perquè els governs tenen una habilitat innata per a ensumar una mala situació i tirar-s'hi de cap.

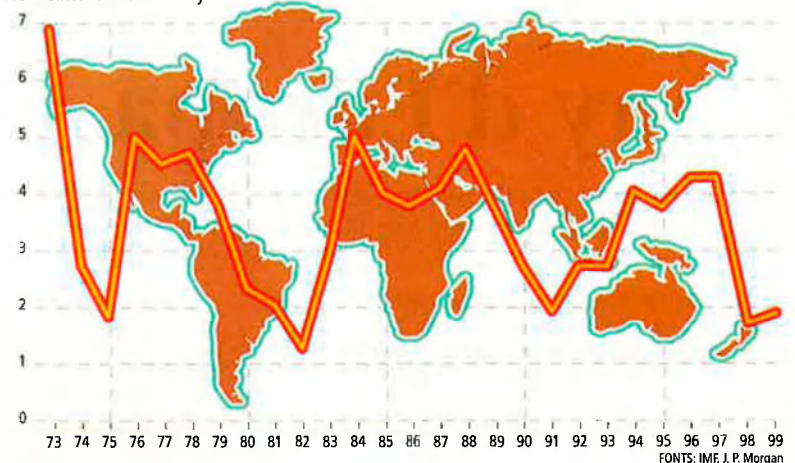
La perspectiva i els riscos depenen principalment, i com sempre, del que puga passar als Estats Units. El 1999 el creixement podria disminuir un poc menys de la meitat del 3,5% d'enguany. Això, si d'una banda és degut a raons cícliques (després de set anys consecutius de creixement, l'economia americana s'ha quedat sense estalvis), d'una altra té a veure amb les restriccions financeres iniciades durant l'últim trimestre del 1998. Els prestadors miren d'evitar aquest risc: el marge entre els interessos que les companyies més importants han de pagar pels préstecs i els interessos carregats als manllevedors menys fiables és més ampli que no fa uns quants anys. Si més no durant els mesos vinents, als manllevedors de més risc, els costarà molt d'obtenir un crèdit al preu que siga. Això afectarà el consum personal i la inversió, els dos motors que han propulsat l'expansió dels Estats Units durant els anys 90.

Si s'ha tancat l'aixeta dels crèdits fàcils, per què podem predir que als Estats Units el creixement podria assolir fins i tot un 1,5% per exemple? La resposta és que les restriccions en política monetària poden ser i seran prou moderades per a mantenir els motors en marxa, encara que funcionen a un ritme més lent que no durant aquests últims anys. El creixement de la demanda disminuirà a Amèrica, però si disminueix gaire, la Reserva Federal podria continuar retallant els tipus d'interès. Per ara, ni el risc d'inflació ni les consideracions internacionals no afecten la llibertat d'acció de la Reserva Federal. En el cas que l'impuls monetari no aconseguira de relançar l'economia, la política fiscal podria relaxar-se. Aquest és un luxe poc habitual. Amèrica té superàvit pressupostari, i si calia disminuir els impostos i augmentar les despeses públiques el país ho podria suportar.

Clive Crook: sots-director de *The Economist*.

Creixement mundial del Producte Interior Brut

% creixement en un any

Pel que fa a la resta del món, com més s'abaixen el tipus d'interès dels Estats Units —i amb els tipus, el dòlar— millor, perquè això afavorirà la política monetària de la majoria de països i farà disminuir la pressió constant sobre les divises i els interessos del deute públic. Alan Greenspan, president de la Reserva Federal, ja ha demostrat que està disposat a actuar. I al Congrés, no caldrà dir-li dues vegades que relaxe la política fiscal (una decisió que sempre agrada), si una sobtada recessió així ho requeria. Aquesta combinació de les capacitats de la Reserva Federal amb l'oportunitisme del Capitoli hauria de ser suficients per a mantenir l'economia dels Estats Units en el bon camí. El principal perill d'actuacions negligents o maldrestes d'alguns governs, es troba en un altre lloc, a Europa i al Japó.

De totes maneres, en el cas dels onze membres del sistema de l'euro, el tipus d'interès no serà marcat pels bancs centrals nacionals, sinó pel Banc Central Europeu (BCE), a Frankfurt. Aquesta nova institució voldrà guanyar-se la reputació lluitant contra la inflació. En circumstàncies normals convindria insistir en el rigor monetari, però les circumstàncies d'ara són especials: els mercats de borsa europeus estan nerviosos i els bancs, en tensió. La credibilitat que cerca el BCE podria obligar-lo a apujar els tipus d'interès. Si, ben altrament, optava per abaixar-los, valdria la pena que ho fera durant el primer semestre del 1999.

També hem de considerar el cas del Japó. Els seus dirigents —incontrolables i incompetents— han fet molt de mal a la seua